

29.3.2022

HE-luonnos laiksi eläinten hyvinvoinnista

Lausuntoyhteenveto sidosryhmien antamista lausunnoista

HE-luonnos laiksi eläinten hyvinvoinnista ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta oli lausuntokierroksella 4.11.2021- 14.1.2022. Sidosryhmät antoivat yhteensä 160 lausuntoa, joissa 201 sidosryhmää lausui esitysluonnoksesta. Sidosryhmien antamat lausunnot löytyvät [Hankeikkunasta](#) Lausuntokierros-linkin takaa. Lausunnoista on myös laadittu erillinen kooste, jossa annetut kommentit on jaoteltu esityksen eri kohtien alle.

Tässä lausuntotiivistelmässä keskitytään lausuntoihin, jotka koskevat uuteen esitykseen tehtyjä pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmasta (kohta 3.1 Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi, Tavoite 9: Eläinten hyvinvoinnin parantaminen) johtuvia muutoksia sekä eräitä muita keskeisiä muutoksia. Lausuntopyynnön yhteydessä lausuntopalautetta toivottiin erityisesti näistä kohdista. Tiivistelmän loppuun on koottu myös eräitä muita teemoja, jotka nousivat esiin sidosryhmien antamissa lausunnoissa.

Yksityshenkilöiden antamista lausunnoista on laadittu erillinen tiivistelmä.

Sisällys

Hallitusohjelmaan liittyvät muutokset	2
1. Parsinavetat	2
2. Lypsykarjan jaloittelu.....	2
3. Porsitus- ja tiineytyshäkit	4
4. Porsaiden kirurginen kastraatio	5
5. Jatkuva vedensaanti pysyvissä pitopaikoissa	7
6. Eläinkauppa, pentutehtailu	10
7. Eläinlääkäreiden ilmoitusvelvollisuus perinnöllisten vikojen johdosta lemmikeille tehdyistä toimenpiteistä	12
2. Muut esitykseen tehdyt keskeiset muutokset	13
8. Valvontaviranomaisiin ja valvonnan järjestämiseen liittyvät muutokset sekä löytöeläinten hoidon järjestämiseen liittyvät muutokset.....	13
9. Vesipuhvelin lisääminen tuotantoeläinten positiivilistalle.....	15
10. Eläintarhoja, pysyviä eläinnäyttelyitä ja kotieläinpihoja koskevat muutokset.....	15
11. Sikojen hyvinvoinnin arviointi teurastamolla	16
12. Kalastuslain muutos	18
3. Eräitä muita lausuntokierroksella esiin nousseita asiakokonaisuuksia	19
13. Kilpailueläinlääkärin rooli eläinkilpailuissa.....	19
14. Tainnuttamatta teurastuksen kieltö.....	20
15. Erinäisiä valvontaan liittyviä kommentteja.....	22

Hallitusohjelmaan liittyvät muutokset

1. Parsinavetat

Esitysluonnos:

Lakiehdotuksessa uusien parsinavetoiden rakentaminen ja käyttöönotto kiellettäisiin.

Lain voimaan tullessa käytössä olevia parsinavetoita voitaisiin edelleen hyödyntää maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen pidossa, mutta niissä olevien parsipaikkojen lukumäärää ei saisi lisätä peruskorjauksen tai laajennuksen yhteydessä.

Lausuntopalaute:

- Kaikki asiaan kantaa ottaneet lausunnonantajat *kannattavat uusien parsinavetoiden rakentamisen ja käyttöönoton kieltoa ja pitävät sitä oikeasuuntaisena kehityksenä.*
- Sen lisäksi lukuisat lausunnonantajat esittävät, että myös *toiminnassa olevista parsinavetoista luovuttaisiin siirtymäajalla:*
  - Ruokavirasto, Luonnonvarakeskus, Eläinten hyvinvointikeskus, Länsi-Suomen aluehallintovirasto, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ympäristöterveydenhuolto, eläinsuojeluasiamies, Suomen Eläinlääkäriliitto, Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto, Tuotantoeläinlääkäriyhdistys, Suomen Eläinten kouluttajat, Ympäristöpuolue, Feministinen puolue ja useat eläinsuojelujärjestöt, kuten SEY ja Animalia.
  - Ehdotusta perustellaan mm. sillä, että se kannustaisi elinkeinon siirtymistä joutuisasti kohti pihattoja. Siirtymäajalla ennakoitaisiin myös tulevaa EU:n häkkikasvatuksen kieltoa.
- Eräät muut eläinsuojelujärjestöt sekä kriittisen eläintutkimuksen verkosto *ehdottavat, että kaikista kytkettynä pidon poikkeuksista tulisi poikkeuksetta luopua* ottamatta kantaa siirtymäaikoihin.
- MTK alajaostoineen, Maitovaltuuskunta, Tuotantoeläinten hyvinvointiyhdistys, Eläinten terveys ry ETT ja Itä-Suomen aluehallintovirasto *kannattavat nimenomaisesti nyt ehdotettua säännöstä, jolla kiellettäisiin vain uusien parsinavetoiden rakentaminen eikä toiminnassa olevista parsinavetoista luopumiselle säädetä siirtymäaikaa.*

2. Lypsykarjan jaloittelu

Esitysluonnos:

Nautojen suojelusta annettua valtioneuvoston asetusta muutettaisiin siten, että parsinavetoissa pidettävien lypsylehmien ja hiehojen jaloitteluelvoitteeseen liittyvästä vapautusmenettelystä luovuttaisiin aiemman 15 vuoden sijaan 12 vuoden siirtymäajalla.

Maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen ulkoilua edistetään muuttamalla rakentamisinvestointeihin myönnettävän investointituen ehtoja. Tulevalla rahoituskaudella uusien pihattojen rakentamiseen ei enää myönnetä investointitukea, ellei pihatton yhteydessä ole käytettävissä jaloittelutarhaa tai laidunta.

Lausuntopalaute:

- Vain muutamat lausunnonantajat ovat ottaneet nimenomaisesti kantaa ehdotettuun jaloitteluvapautuksesta luopumista koskevan siirtymäajan lyhentämiseen.
  - Lapin aluehallintovirasto, eläinsuojeluasiamies, SEY, Juliana von Wendtin säätiö, Turun eläinsuojeluyhdistys, Pirkanmaan eläinsuojeluyhdistys ja Eläinvihreät *pitävät 12 vuoden siirtymäaikaa liian pitkänä.*
  - Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Länsi-Suomen aluehallintovirasto ja Eläinten hyvinvointikeskus esittävät, että *vapautusmenettelystä luovuttaisiin lain tullessa voimaan.* Luonnonvarakeskus esittää, että *uusia poikkeuslupia ei enää tulisi myöntää.*
- Myös investointitukea koskevaan linjaukseen ovat ottaneet kantaa vain yksittäiset lausunnonantajat.
  - SEY, eläinsuojeluasiamies, Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta ja Itä-Suomen aluehallintovirasto *esittävät tukensa ehdotukselle.*
  - SLC *ei kannata ehdotusta* ja perustelee kantaansa sillä, että ehdotus vaikeuttaisi maidontuotannon laajentamista ja aiheuttaisi lisäkustannuksia tarvittaviin investointeihin.
  - MTK Keski-Pohjanmaa tuo esiin, että muutokset tulee valmistella yhdessä tuottajasektorin kanssa. Ehtomuutosten taloudelliset vaikutukset ja vaihtoehtoiset tavat lisätä jaloittelua investointien kautta tulee arvioida huolella. Vaihtoehtoinen tapa voisi olla korotettu jaloittelutarhan investointituki, etenkin jos jaloittelutarhan tekniset vaatimukset ovat korkeat.
  - Ympäristöministeriö toivoo, että investointitukien rahoitettavien hakemusten pisteyttämisessä tulisi jatkossa painottaa laidunnusta.
- Sen sijaan *useat lausunnonantajat ovat kiinnittäneet huomiota jo aiemmin esitettyyn lypsylehmien ja –hiehojen jaloitteluvaihtoehdon pidentämiseen 60 päivästä 90 päivään* (samalla velvoitetta muutettaisiin siten, että se voitaisiin täyttää kesäajan sijaan koska tahansa kalenterivuoden aikana).
  - MTK, Maitovaluuskunta ja eläinsuojeluasiamies kannattavat jaloitteluvaihtoehdon pidentämistä 60 päivästä 90 päivään vuodessa.
  - Myös Itä-Suomen, Pohjois-Suomen ja Lapin aluehallintovirastot kannattavat ehdotusta, mutta tuovat esiin, että säännöksen noudattamista on vaikeaa valvoa, ellei tuottajalta samalla edellytetä kirjanpitoa jaloittelusta. Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto vastustaa samasta syystä jaloitteluvaihtoehdon pidentämistä, ellei siihen lisätä kirjanpitovaatimusta. Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto ehdottaa, että valvonnan mahdollistamiseksi 90 päivän jaloitteluvaihtoehto tulisi jatkossakin sitoa kesäaikaan.
  - MTK Pohjois-Karjala ja MTK Pohjois-Savo puolestaan tuovat esiin, että pidennetyn jaloitteluvaihtoehdon täyttäminen voi osoittautua mahdottomaksi runsassateisina vuosina.
  - Ympäristöministeriö pitää jaloitteluaajan pidennystä ja poikkeuksen poistamista hyvinä muutoksina, jotka toivottavasti lisäävät peltolaitumia ja perinnebiotooppien laidunnusta. Suomen Luonnonsuojeluliitto ja BirdLife Suomi ehdottavat jaloittelupakon sijaan laidunnuspakkoa 90 päiväksi vuodessa. Eläinsuojeluasiamies ehdottaa, että 60 päivää jaloittelusta tulisi sitoa

laidunkaudelle ja 30 päivää sisäruokintakaudelle, jolloin lainsäädännöllä edistettäisiin kesälaidunnusta ja sitä kautta mahdollisuutta lajityypilliseen käyttäytymiseen.

- *Useat lausunnonantajat ovat pitäneet ehdotettuja jaloittelu- ja laidunnusvelvoitteita riittämättöminä.*
  - Eläinsuojeluasiamies ehdottaa pihattolehmien ulkojaloittelun säätämistä pakolliseksi.
  - Etelä-Suomen aluehallintovirasto esittää parsilehmille ja –hiehoille ympärivuotista jaloittelumahdollisuutta perustellen kantaansa sillä, että päiviin sidotun jaloitteluelvoitteen valvonta on hyvin haasteellista.
  - Suomen Eläinlääkäriliitto ja Tuotantoeläinlääkäriyhdistys ehdottavat parsilehmille ja –hiehoille ympärivuotista jaloitteluelvoitetta sekä kaikkia lehmiä koskevaa laidunnusvelvoitetta.
  - Päivittäistavarakauppayhdistys PTY kannattaa nautojen ympärivuotisen jaloittelun laajentamista laitumella tai jaloittelutarhassa sekä ehdottaa lakiin tarkennettavaksi kesäaikaisen jaloittelun pääsäännöksi.
  - Animalian, Animalian Kotkan alueosaston ja Feministinen puolueen mukaan kaikille naudoille on turvattava mahdollisuus laiduntamiseen.
  - Kriittisen eläintutkimuksen verkosto ehdottaa kaikille naudoille vähintään jaloittelupakkoa ja tavoiteaikataulun laatimista sille, että kaikki naudat pääsevät kesäisin laitumelle.
  - Eläinvihreät ja Pirkanmaan eläinsuojeluyhdistys esittävät, että jaloitteluelvoite tulisi joko nostaa 120 päivään vuodessa tai vaihtoehtoisesti parsinavetoista tulisi luopua kokonaan siirtymäajalla.

3. Porsitus- ja tiineytyshäkit

Esitysluonnos:

Uusien porsitushäkkien rakentaminen ja käyttöönotto kiellettäisiin lain voimaan tullessa.

Lausuntopalaute:

- *Kaikki asiaan kantaa ottaneet lausunnonantajat kannattavat uusien porsitushäkkien rakentamisen ja käyttöönoton kieltoa ja pitävät sitä oikeasuuntaisena kehityksenä.*

- *Suomen Sikayrittäjät pitävät kuitenkin säännöstä kohtuuttomana, mikäli rikkoontuneen porsitushäkin tilalle ei voi vaihtaa ehjää ja turvallista häkkiä.* Lausuja perustelee kantaansa sillä, että toiminnassa olevissa perinteisissä porsituskarsinoissa, joissa on häkki, ei ole riittävästi tilaa emakon vapaaseen kääntymiseen. Häkillinen porsituskarsina ei sovellu vapaaporsituskarsinaksi, vaikka siitä häkki poistettaisiin. Lausuja esittää, että laki mahdollistaisi toiminnassa olevan porsituskarsinan rikkoontuneen häkin uudistamisen samalla tavoin kuin lakiluonnos mahdollistaa lehmien parsinavetoiden peruskorjauksen.

- Tuotantoeläinten hyvinvointiyhdistys kannattaa nimenomaisesti ehdotettua säännöstä, jonka mukaan toiminnassa olevien porsitushäkkien käytöstä luopumiselle ei säädetä siirtymäaikaa.

- Lukuisat lausunnonantajat esittävät, että *myös toiminnassa olevista porsitushäkeistä luovuttaisiin siirtymäajalla:*

- Luonnonvarakeskus, Eläinten hyvinvointikeskus, eläinsuojeluasiamies, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Länsi-Suomen aluehallintovirasto, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto,

Itä-Suomen aluehallintovirasto, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ympäristöterveydenhuolto, Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta, Suomen Eläinlääkäriliitto, Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto, Tuotantoeläinlääkäriyhdistys, Suomen Eläinten kouluttajat, Ympäristöpuolue, Feministinen puolue, Eläinvihreät sekä useat eläinsuojelujärjestöt, kuten SEY ja Animalia.

- Ehdotusta perustellaan häkeistä emakolle aiheutuvalla psyykkisellä ja fyysisellä kärsimyksellä.

Esitysluonnos:

Emakoiden ja ensikoiden kahdeksaa päivää pidempiaikainen pito tiineityshäkeissä kiellettäisiin aiemman 15 vuoden sijaan 12 vuoden siirtymäajalla.

Lausuntopalaute:

- Luonnonvarakeskus ja Itä-Suomen aluehallintovirasto *kannattavat esitettyä 12 vuoden siirtymäaikaa.*

- Eläinsuojeluasiamies, Eläinten hyvinvointikeskus, Suomen Eläinlääkäriliitto, Ympäristöpuolue, Feministinen puolue sekä useat eläinsuojelujärjestöt, kuten SEY ja Animalia, *pitävät esitettyä 12 vuoden siirtymäaikaa liian pitkänä.*

- Atria, HKScan ja Snellman sekä Elintarviketeollisuusliitto *esittävät siirtymäajan pidentämistä 15 vuoteen lain voimaantulosta*, jotta sikalan peruskorjaukset ja investoinnit olisi mahdollista rytmittää ja toteuttaa vaiheittain tuotantovaiheiden mukaan. SLC ehdottaa myös siirtymäajan pidentämistä 15 vuoteen vedoten alan heikkoon taloudelliseen tilanteeseen ja pitkiin investointien kuoletusaikoihin. Myös Österbottens svenska producentförbund ehdottaa 15 vuoden siirtymäaikaa.

4. Porsaiden kirurginen kastraatio

Esitysluonnos:

Hallituksen esityksen valmistelun yhteydessä linjattiin, että tuotantotarkoitusta varten pidettävien porsaiden kirurgisesta kastraatiosta halutaan luopua kokonaan siirtymäajan kuluttua. Porsaiden kirurgisesta kastraatiosta luopumisesta teetettiin selvitys, joka julkaistiin helmikuun 2022 alussa. Selvitys ei siten ollut lausunnonantajien käytössä lausuntokierroksen aikana.

Lausuntopalaute:

- Lihatalot (Atria, HKScan, Snellman), Elintarviketeollisuusliitto ja ETT ry esittävät, että *lakiin ei tule kirjata tarkkaa aikarajaa kirurgisesta kastraatiosta luopumiselle.* Sen sijaan esitetään asian huolellista selvittämistä yhdessä toimialan kanssa. Lisäksi lausunnonantajat esittävät, että jatkossakin kastraation ja siihen liittyvän kivunlievityksen saisi tehdä pätevä sikalatyöntekijä. Lihatalojen ja Elintarviketeollisuusliiton mukaan pelkästään kastraatiokiellon edellyttämien teollisten investointien ja kaupallisten menetysten aiheuttama kustannusvaikutus nousee kymmeneen miljooniin euroihin.

- Myös MTK *suhtautuu kriittisesti kirurgisen kastraation kieltämiseen siirtymäajalla.* MTK näkee kuitenkin muutostarpeen olemassaolon, mutta muutos tulee tehdä hallitusti, vapaaehtoisia laatujärjestelmiä kehittäen ja siihen on varattava riittävästi aikaa.

- Nyt laaditun taustaselvityksen katsotaan olevan riittämätön, mm. vaikutuksia Aasiaan suuntautuville vientimarkkinoille ja vaikutuksia EU:n sisämarkkinoihin sekä kotimaisen kulutukseen ei ole selvitetty riittävästi. Lisäksi vedotaan sika-alan huonoon kannattavuuteen.
- MTK:n mukaan alkutuottajan kannalta karjuporsaiden kirurgisesta kastraatiosta luopuminen ei olisi ongelma, mutta se on sitä ensisijaisesti kotimaiselle teurastamoteollisuudelle ja sianlihamarkkinoille. Alan kannattavuus on tällä hetkellä pitkälle riippuvainen vientisopimuksista Kiinaan ja muualle Aasiaan. Lisäksi MTK tuo esiin, että lihateollisuuden mukaan kastratio on nykyisten vientisopimusten sisällössä olennaisena ehtona.
- MTK Etelä-Pohjanmaa, MTK Häme, MTK Etelä-Pohjanmaa, MTK Pirkanmaa, MTK Pohjois-Suomi; MTK Kaakkois-Suomi ja MTK Satakunta esittävät lausunnoissaan MTK:n lausunnon kanssa yhteisiä näkemyksiä.

- MTK Etelä-Savo ja MTK Pohjois-Savo *eivät pidä kivunlievityksen vaatimusta lainsäädännössä tarpeellisena*. Lausunnonantajat perustelevat kantaansa sillä, että sianlihan sopimustuotannossa edellytetään jo nyt kivunlievityksen käyttöä, samoin kuin Valion vastuullisuuslisän ehtoissa. Vapaaehtoisia toimia pidetään parempana kuin normiohjausta, etenkin silloin kun lailla heikennetään maatalouden kannattavuutta ja sitä kautta yrittäjien ja eläinten hyvinvointia. Lisäksi muistutetaan siitä, ettei lain vaatimuksena olevan kivunlievityksen kustannuksia voitaisi jatkossa kompensoida eläinten hyvinvointikorvauksella. Myös MTK Pohjois-Karjala ja MTK Varsinais-Suomi *pitävät vapaaehtoisia toimia parempana kuin normiohjausta*.

- SLC ei kannata kirurgisen kastraation kieltoa niin pitkään, kun sille ei ole olemassa toimivaa, kansainvälisesti tunnustettua vaihtoehtoa. Liian hätäisellä päätöksellä nähdään kielteisiä vaikutuksia sianlihan vientiin ja myös omavaraisuusasteeseen, koska Suomen markkinoille kelpaamattomat ruhon osat voidaan viedä muihin maihin. SLC ehdottaa selvityksen tarkkaa läpikäyntiä, tutkimusta ja markkinatutkimusta ennen päätösten tekemistä.

- Eläinten hyvinvointikeskus, Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta, eläinsuojeluasiamies, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Suomen Eläinlääkäriliitto, Kriittisen eläintutkimuksen verkosto, Eläinvihreät, ja useat eläinsuojelujärjestöt, kuten SEY ja Animalia esittävät, että *porsaiden kirurginen kastratio tulee kieltää siirtymäajalla ja siirtymäaikana lainsäädännön tulee velvoittaa nykyistä tehokkaamman kivunlievityksen käyttöön*.

- Lausunnonantajat perustelevat kantaansa kastraatiosta aiheutuvalla voimakkaalla ja pitkäaikaisella kivulla sekä sillä, että kirurgiselle kastraatiolle on olemassa vaihtoehtoja.
- Suomen Eläinlääkäriliitto ja eläinsuojeluasiamies esittävät puudutuksen ja tulehduskipulääkkeen käyttöä siirtymäaikana.
- SEY ja Animalia esittävät siirtymäaikana rauhoitusta, paikallisuudutusta ja tulehduskipulääkitystä.

- Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto, Kriittisen eläintutkimuksen verkosto sekä Oikeutta eläimille esittävät, että *porsaiden kirurginen kastraation tulisi voida tehdä vain eläinlääkäri*. Oikeutta eläimille esittää lisäksi, että kastratio, kuten muutkin kivuliaat toimenpiteet, edellyttäisivät eläinlääketieteellistä perustetta.

- Luonnonvarakeskus ja Tuotantoeläinlääkäriyhdistys esittää, että *kirurgisesta kastraatiosta luovutaan siirtymäajalla, kun sopivia vaihtoehtoja on tarjolla*.

- Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta esittää, että *kirurgisesta kastraatiosta luopumiseksi tehdään toimintasuunnitelma*.

5. Jatkuva vedensaanti pysyvissä pitopaikoissa

Esitysluonnos:

Lakiehdotuksen 21 §:n 2 momentissa säädettäisiin nisäkkäiden ja lintujen jatkuvasta vedensaannista niiden pysyvissä pitopaikoissa samaan tapaan kuin aiemmassakin esityksessä.

Siitoseläimenä pidettävälle turkiseläimille jatkuvan vedensaannin vaatimus tulisi voimaan siirtymäajan kuluttua. Siirtymäaikaa lyhennettäisiin aiemmin ehdotetusta yhdeksästä vuodesta seitsemään vuoteen siten, että se tulisi voimaan vuoden 2030 alusta alkaen.

Lausuntopalaute:

Useat lausunnonantajat pitävä ehdotettua siirtymäaikaa liian pitkänä:

- Itä-Suomen aluehallintovirasto, Eläinten hyvinvointikeskus, eläinsuojeluasiamies, Juliana von Wendtin säätiö, SEY, Turun eläinsuojeluyhdistys.
- Eläinsuojeluasiamies tuo esiin, että turkiseläinten juomaveden tarvetta tulisi selvittää ja poikkeuksista säätää tutkimustietoon perustuen.

Hyvin monet lausunnonantajat ottavat kantaa muihin, jo aiempaan esitykseen sisältyneisiin ehdotettuihin poikkeuksiin jatkuvan juomaveden vaatimuksesta. Laissa säädettäisiin mm. vastasyntyneitä ja –kuoriutuneita eläimiä koskevasta poikkeuksesta sekä poikkeuksellisia ja vaikeita sääolosuhteita koskevasta poikkeuksesta. Asetuksella säädettäisiin poikkeus igluvasikoiden, ammattimaisilla rekikoiratarhoilla pidettävien koirien ja nahkottavien turkiseläinten jatkuvan vedensaannin vaatimukseen silloin kun vesi sääolosuhteiden takia jäätyy.

- *Kriittisiä kommentteja ehdotettuihin poikkeuksiin jatkuvan juomaveden vaatimuksesta:*

- Evidensia ja Omaeläinklinikka ehdottavat, että kaikki jatkuvan juomaveden saantia koskevat poikkeukset tulisi poistaa.
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Länsi-Suomen aluehallintovirasto, Pirkanmaan eläinsuojeluyhdistys esittävät, että jatkuvan veden saantia tulisi voida rajoittaa vain eläinlääketieteellisen syyn takia. Myös tilapäisessä pitopaikassa tulisi olla jatkuvasti vettä saatavilla, jos eläimet viettävät siellä päivittäin useita tunteja ja ruokailevat. Aluehallintovirastojen mukaan sääolojen huomattavaankin vaihteluun voidaan varautua pitopaikan rakennusten ja juomalaitejärjestelyiden avulla. Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto esittävät, että jatkuvan vedensaannin rajoitus tulisi sallia vain, jos se kokonaisuus arvioiden parantaa kyseisten eläinten hyvinvointia.
- Aniwere, Eläinten hyvinvointiyhdistys Lemmikki ehdottavat sekä asetustason poikkeusten että poikkeuksellisia ja vaikeita sääolosuhteita koskevan poikkeusmahdollisuuden poistamista.
- Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto, Suomen Eläinlääkäriliitto, Kriittisen eläintutkimuksen verkosto, Animalia alueosastoinen, Viipurin koirat sekä Eläinvihreät esittävät, että mahdollisuus asetustason poikkeuksiin jatkuvan juomaveden vaatimuksesta poistettaisiin. Animalia perustelee kantaansa sillä, että ammattimaisessa eläintenpidossa eläimille tulee kyetä järjestämään jatkuva vedensaanti. Suomen Eläinlääkäriliitto ei pidä taloudellisia syitä riittävänä perusteena poikkeukselle.
- Länsi-Suomen aluehallintovirasto, Eläinvihreät ja Pirkanmaan eläinsuojeluyhdistys ehdottavat, että ns. igluvasikoita koskeva poikkeus poistettaisiin.

- Ruokavirasto ja Itä-Suomen aluehallintovirasto esittävät, että samana vuonna nahkottavia turkiseläimiä ja rekikoiria koskevat poikkeukset poistettaisiin (siirtymäajan jälkeen).
  - Ympäristöministeriö pitää samana vuonna nahkottavia turkiseläimiä koskevaa poikkeusta liian laajana. SEY, Turun eläinsuojeluyhdistys ja Valvontaeläinlääkäriliitto esittävät, että jatkuva juomavesi tulee taata myös turkiseläimille. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto pitäisi jatkuvaa vedensaantia kaikille turkiseläimille tärkeänä lisänä parantamaan turkiseläinten hyvinvointia edes vähäisesti.
  - Eläinsuojeluasiamies esittää, että igluvasikoiden, rekikoirien ja turkiseläinten juomaveden tarvetta on selvitettävä ja poikkeuksista tulisi säätää tutkimustietoon perustuen.
  - Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta esittää, että vastakuoriutuneita linnunpoikasia koskeva poikkeus tulisi poistaa, koska sille ei ole tieteellistä perustetta.
- *Ehdotuksia poikkeussäännösten muokkaamiseksi:*
- Länsi-Suomen aluehallintovirasto esittää, että poikkeussääntelyn kohteena oleville eläimille tulisi tarjota juottokerroilla niin paljon vettä, kuin ne tahtovat kerralla juoda.
  - Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut esittää, että erikseen määritellyissä poikkeustapauksissa tulisi vaatia, että hoitaja pystyy osoittamaan valvontaviranomaiselle omavalvonnan keinoin miten eläimien vedensaanti taataa. Näin varmistuttaisiin siitä, että hoitajalla on riittävät ja perustellut tiedot eläimen vedentarpeesta, juomiskäyttäytymisestä, rehun, syömisestä, lämpötilan ym. vaikutuksesta vedenkulutukseen eikä eläinten hyvinvointi tai terveys poikkeuksesta huolimatta vaarantuisi.
  - Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto ja Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto esittävät, että rekikoiratarhoja koskevaa poikkeusta ei tulisi sitoa ammattimaiseen toimintaan, koska tämä johtaa liikaan tulkinnanvaraisuuteen.
  - Suomen Eläinlääkäriliitto esittää, että poikkeuksellisia ja vaikeita sääolosuhteita koskeva poikkeus tulisi muotoilla uudestaan poikkeuksellisen vaikeita sääolosuhteita koskevaksi poikkeukseksi. Myös Tampereen kaupungin ympäristöterveys toivoo pykälän selkiyttämistä.
  - Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto esittää poikkeuslupamenettelyä niille turkistiloille, joilla jatkuvan juomaveden järjestäminen on kohtuuton vaatimus.
  - Suomen Tarkastuseläinlääkäriyhdistys esittää, että kuljetuksen ja teurastuksen yhteydessä lintujen veden saantia tulisi voida rajoittaa enintään 12 tunnin ajan.
- Maitovaltuuskunta *pitää igluvasikoita koskevaa poikkeusta tarpeellisena*. MTK-Etelä-Savo, MTK Pohjois-Savo ja MTK Pohjois-Karjala tuovat esiin, että jatkuvasti esillä oleva vesi tarkoittaisi igluvasikoilla usein kylmää tai jäistä vettä, joka on uhka vasikan terveydelle.
- ETT, SLC, MTK, MTK Etelä-Pohjanmaa, Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto, Pohjois-Suomen Turkiseläinten Kasvattajat, Suomen Siipikarjaliitto ja Suomen Sikayrittäjät *tukevat esitettyä pykälää ja siihen liittyviä poikkeuksia*.
- *Ehdotuksia, joissa esitetään uusia poikkeuksia jatkuvan vedensaannin vaatimukseen:*
- Lihatalot (Atria, HKScan ja Snellman), Elintarviketeollisuusliitto ja ETT esittävät uutta poikkeusta jatkuvan vedensaannin vaatimukseen pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito vaikeuttaa kohtuuttomasti jonkin toisen eläimen hyvinvoinnin kannalta keskeisen toimenpiteen suorittamista tai veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä, jotta esimerkiksi eläinten tarvittava tilapäinen ryhmittely

pienempiin ryhmiin tartuntojen leviämisen ehkäisemiseksi tai erityishoidon järjestämiseksi kylmäpihatoissa onnistuu myös kovilla pakkasilla.

- Myös SLC, MTK ja eräät sen alaosastot ehdottavat, että poikkeuksissa on syytä huomioida eläimen erottelun tarve ryhmästä esim. poikimista varten (emolehmät, uuhet, kutut), jolloin jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei tulisi edellyttää.
  - MTK Varsinais-Suomi ehdottaa, että veden saanti tulisi perustelluista syistä voida katkaista, mikäli se ei aiheuta merkittävää haittaa eläinten hyvinvoinnille. Lisäksi ehdotetaan, että siipikarjalle tulisi jatkossakin sallia pimeän jakson aikainen vedenkatkaisu.
  - MTK Keski-Pohjanmaa ehdottaa, että jatkuvan vedensaannin järjestämisestä tulisi voida aina poiketa sillä eläimen vedentarve vaihtelee sen iästä, tilanteesta ja pitopaikasta riippuen. Poikkeuksista tulisi säätää asetustasolla.
  - Suomen valjakkourheilijoiden liitto ehdottaa, että jatkuvan vedensaannin sijaan nisäkkäiden ja lintujen pysyvissä pitopaikoissa tulisi olla riittävästi vettä puhdasta vettä saatavilla niin, että eläin ei koe pitkittynyttä janon tunnetta.
  - Suomen Koirankasvattajat ehdottaa, että poikkeus jatkuvan vedensaannin vaatimuksesta koskisi kaikkea ulkona tapahtuvaa eläinten pitoa.
  - Suomen Kennelliitto ja Suomalainen Siperianhusky-seura esittävät, että poikkeus koskisi kaikkia ulkokoiria. Suomen Koiravaljakkoyrittäjät ja Suomen valjakkourheilijoiden liitto ehdottavat, että poikkeusta sovellettaisiin ammattimaisten tarhojen lisäksi myös valjakkoretkeilyä ja –urheilua harrastaviin kenneleihin. Poikkeuksen laajentamista perustellaan sillä, että kohtuuhintaiset sähköistetyt juomakupit eivät pidä vettä sulana kovissa pakkasissa. Lisäksi koirien saataville asennettaviin sähkölaitteisiin sisältyy sähköiskun vaara. Rekikoirayrittäjät ja –harrastajat tuovat esiin myös lisääntyvän sähkökulutuksen sekä esittävät, että rekikoirien nesteentarve voidaan pakkaskeleillä tyydyttää myös säännöllisellä juotolla. Juoton yhteydessä koirien kanssa myös seurustellaan ja niiden hyvinvointi tarkastetaan. Eläinten hyvinvointikeskus tuo esiin, että rekikoiratarhoilla pidettävien koirien veden tarpeesta ja juomiskäyttäytymisestä tarvitaan tutkimusta.
  - Ruokavirasto, Paliskuntain yhdistys ja Porotilamatkailu ry esittävät, että tarhatuilla poroilla tulisi olla jatkuvasti saatavilla runsaasti puhdasta lunta tai vaihtoehtoisesti sulaa vettä. Porot suosivat lumen syömistä nesteen tarpeensa tyydyttämiseksi veden juomisen sijaan.
  - ProAgria Keskusten Liiton Lammaspalvelut esittävät, että lampaiden ulkojaloittelutarhoissa, tilapäisissä yksilökarsinoissa ja laajoilla laidunalueilla ei tarvitsisi olla jatkuvasti vettä saatavilla. Myös Suomen Lammasosuuskunta esittää lampaiden pitoa koskevia poikkeuksia ja perustelee esitystään mm. sillä, että jaloittelutarhoissa olevat juoma-astiat saattavat aiheuttaa tautiriskin. Suomen Lammasyhdistys tuo poikkeustarpeena esiin mm. lyhytaikaisen ulkoilun ja karitsointikarsinat. Österbottens svenska producentförbund toivoo myös karitsointi- ja vohlimiskarsinoita koskevaa poikkeusta.
  - Ranuan Seudun Matkailu ja Ähtärin eläinpuisto pyytävät kiinnittämään huomiota siihen, että jotkut eläintarhaeläimet, kuten pohjoiset petolinnut, eivät välttämättä luontaisesti juo vettä nesteentarpeensa tyydyttämiseksi.
  - Elintarviketeollisuusliitto ja ETT esittävät, että jatkuvaa vedensaantia ei edellyttäisi pakkaskeleillä vain osan vuorokautta käytössä olevilla jaloittelualueilla.
- Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Suomen Hippos, Suomen Ratsastajainliitto ja tuovat esiin, että jos hevosten ulkoilutarhat tulkittaisiin pysyviksi pitopaikoiksi, niissä olisi oltava jatkuvasti vettä saatavilla. Tämän pelätään johtavan siihen, että hevosten pitoa tarhoissa vähennetään nykyisestä. Esitystä

toivotaan tarkennettavan tältä osin siten, että hevosten ulkotarhoja pidettäisiin pääsääntöisesti väliaikaisina pitopaikkoina. Suomen Eläinlääkäripraktikot esittävät, että valvontaeläinlääkäri voisi myöntää pitopaikkakohtaisia poikkeuslupia hevosen tarhaamiseen ilman jatkuvasti saatavilla olevaa vettä.

6. Eläinkauppa, pentutehtailu

Esitysluonnos:

Alle puolivuotiaiden koiran- ja kissanpentujen maahantuonti Suomessa tapahtuvaa myyntiä varten kiellettäisiin kokonaan. Säännös ei estäisi yksittäisen pennun ostamista ulkomailta ja tuomista Suomeen, kunhan kaupasta on sovittu ennen maahantuontia.

- *Yleisesti lausunnonantajat suhtautuvat myönteisesti esitettyihin uusiin säännöksiin.*
  - Rescueyhdistys Kulkurit esittää kuitenkin, että rescuetoiminnan puitteissa Suomeen pitäisi voida tuoda vähintään viiden kuukauden ikäisiä koiria. Ehdotusta perustellaan sillä, että eläinsuojeluun perustuvassa rescuetoiminnassa on pyrkimys jo olemassa olevien tarkoituksetta syntyneiden kodittomien eläinten aseman ja elämän parantaminen ja voittoa tavoittelemattomuus. Rescuekoirien adoptiotoiminnasta eivät hyödy lähtömaassa tai suomalaisessa tuojayhdistyksessä mikään taho.
  - Syyttäjälaitos puolestaan toivoo, että ehdotettu laki kattaisi riittävästi myös rescue-koirien tuontia.
  - Viipurin koirat esittää, että ehdotettua tuontikieltoa ei tulisi kohdistaa kolmansista maista tapahtuvaan kaupalliseen tuontiin. Ehdotusta perustellaan sillä, että jo nykyinen eläintautilainsäädäntö estää tehokkaasti suoraan kolmansista maista tapahtuvan pentutehtailtujen pentujen tuonnin. Viipurin koirat ehdottaa lisäksi, ettei koiranpentujen tuontikielto koskisi ns. rescueyhdistyksiä.
- *Hyvin monet lausunnonantajat esittävät, että kissan- tai koiranpennun tuonnin jälkeistä karenssiaikaa myynnille pidennettäisiin nyt ehdotetusta kahdesta kuukaudesta:*
  - Eläinsuojeluasiamies, Evidensia ja Omaeläinlinikka, Pohjoisen Keski-Suomen Ympäristötoimi
  - Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto esittää ajaksi kolmea kuukautta. Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ympäristöterveydenhuolto ja Pohjois-Karjalan ympäristöterveydenhuolto esittävät neljää kuukautta. Etelä-Suomen aluehallintovirasto ehdottaa ajaksi vähintään neljää kuukautta. Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut, Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys ehdottaa kuutta kuukautta kuitenkin niin, että hyväksyttävästä syytä eläin voitaisiin luovuttaa myös karenssiajan kuluessa. Suomen Kennelliitto ja Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto ehdottavat myös kuuden kuukauden karenssiaikaa myynnille.
  - Suomen Eläinlääkäriliitto ja Suomen Eläinlääkäripraktikot esittävät, että pentua ei saisi tuoda, jos tarkoituksena on myydä se ennen puolen vuoden ikää eteenpäin. Länsi-Suomen aluehallintovirasto esittää, että Suomeen tuotua pentua ei saisi tuontiajankohdasta riippumatta myydä eteenpäin ennen 8 kuukauden ikää.
  - Karenssiajan pidentämistä perustellaan pentutehtailtujen pentujen myynnin vaikeuttamisella entisestään, kun pennut ehtivät kasvamaan ohi niiden parhaan myynti-ian.
- *Monet lausunnonantajat ehdottavat, että myynnin lisäksi kiellettäisiin myös pennun muu luovutus.*
  - Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut, Tampereen kaupungin ympäristöterveys, Suomen Eläinlääkäriliitto, Suomen Eläinlääkäripraktikot,

- Ehdotusta perustellaan sillä, että tuoja saattaa peitellä kaupankäyntiä esimerkiksi sijoittamalla koiran koeajalle ja tekemällä kaupat vasta karenssiajan päätyttyä. Jotkut tuojat saattavat myös naamioida myynnin vastikkeettomaksi luovutukseksi säännöstä kiertääkseen.
- *Useat lausunnonantajat toivovat selkeytystä sen suhteen, mihin toimenpiteisiin valvontaviranomainen voi ryhtyä laittomasti tuotuja pentuja havaitessaan.*
  - Toimenpiteiden toivotaan olevan riittävän vaikuttavia, jotta pentujen tuojien toiminta muuttuu kannattamattomaksi. Laittomasti tuotujen pentujen menettäminen on käytännössä tehokas keino estää tuontia.
  - Lisäksi esitetään, että jos viranomaiset ottavat laittomasti tuotuja pentuja haltuunsa, nämä tulisi pyrkiä sijoittamaan uusiin koteihin esimerkiksi eläinsuojeluyhdistysten kautta.
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto painottaa, että laittoman eläintuonnin valvonta tulisi keskittää rajavalvontaan, jossa se on tehokkainta. Lainvastaista toimintaa havaitessaan rajaviranomaiset voisivat ryhtyä heti toimiin, eikä tapauksia tarvitsisi selvittää eläinten siirryttyä jo sisämaahan. Tämä voitaisiin toteuttaa siirtämällä sisämaavalvonnan resursseja rajavalvontaan. Lisäksi virasto tuo esiin, että tuontikielto voi lisätä pentujen salakuljetusta, mikä olisi otettava huomioon Tullin resurssitarpeissa.
- Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto ja Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto esittävät, että kaiken ikäisten eläinten massatuonti tulisi kieltää, jolloin kiello koskisi myös esim. aikuisten rescue-koirien massatuontia. Lisäksi ehdotetaan, että vain terveitä eläimiä saisi tuoda myytäväksi.
- Useat lausunnonantajat toivovat, että eläinten tuontia ja ilmoittelua koskevat säännökset laajennettaisiin koskemaan myös muita eläinlajeja.
- Springerspanielit ry ja Ympäristöpuolue tuovat esiin huolensa siitä, että säännöksellä ei saa estää rotukoirien vastuullista tuontia Suomeen, mikä saattaisi vaikeuttaa rotukoirien monimuotoisen perimän ylläpitämistä.

Esityslunnonos:

Koirien ja kissojen myynti-ilmoitusten vähimmäissisällöstä säädettäisiin. Ilmoituksissa olisi kerrottava selkeästi mm. myyjän nimi, onko tämä ammattimainen tai laajassa mitassa eläimiä pitävä toiminnanharjoittaja, eläimen syntymäaika tai ikä, maa, jossa eläin on syntynyt sekä eläimen sijaintipaikka.

Lausuntopalaute:

- *Yleisesti lausunnonantajat suhtautuvat myönteisesti esitettyihin uusiin säännöksiin.*
  - MTK ja MTK Pohjois-Suomi vastustavat ehdotettua säännöstä ja perustelevat kantansa sillä, että näin yksityiskohtainen sääntely ei ole valvontaresurssien käytön osalta tarkoituksenmukaista.
- *Useat lausunnonantajat esittävät, että pykälän tulisi kattaa eläinten myynti-ilmoitusten lisäksi myös muut luovuttamista koskevat ilmoitukset.*
- Itä-Suomen aluehallintovirasto, Animalia ja Viipurin Koirat esittävät, että *pykälän tulisi kattaa kaikkien eläinten myynti.* Myös Poliisihallitus ja Länsi-Suomen aluehallintovirasto toivovat sen harkitsemista, tulisiko säännöksen soveltamisalaa laajentaa koskemaan myös muita eläinlajeja.

- Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ympäristöterveydenhuolto, Suomen Kennelliitto, Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto, Animalia, SEY, Turun eläinsuojeluyhdistys ja Viipurin Koirat esittävät, että *kaupallisissa verkkosovelluksista myyjältä olisi edellytettävä vahvaa tunnistautumista.*
- Suomen Koirankasvattajat esittää, että myynti-ilmoituksessa tulisi lisäksi ilmoittaa myytävien rotukoerien ja kissojen vanhempien rekisterinumerot tai vähintään emän tunnistusmerkintätieto.
- Useat lausunnonantajat kiinnittävät huomiota säännöksen valvontaa ja toivovat, että valvonta keskitettäisiin valtakunnallisesti esimerkiksi Ruokavirastolle. Poliisihallituksen näkemyksen mukaan lähtökohtana ja tavoitteena tulisi nimenomaisesti olla kiellettyjen myynti-ilmoitusten julkaisun estäminen palveluntarjoajan käytössä olevin teknisin keinoin.

7. Eläinlääkäreiden ilmoitusvelvollisuus perinnöllisten vikojen johdosta lemmikeille tehdyistä toimenpiteistä

Esitysluonnos:

Eläinlääkäreille säädettäisiin ilmoitusvelvollisuus perinnöllisten vikojen takia lemmikeille tehdyistä toimenpiteistä. Esitysluonnoksessa ilmoitusvelvollisuus säädettäisiin koskemaan koirille ja kissoille tehtyjä toimenpiteitä. Ilmoitus tehtäisiin perustettavaan koira- ja kissarekisteriin ja velvollisuus tulisi koirien osalta voimaan vuoden 2024 alusta ja kissojen osalta vuoden 2027 alusta. Siitä, mitä toimenpiteitä ilmoitusvelvollisuus koskisi, säädetään myöhemmin valmisteltavalla jalostusasetuksella.

Lausuntopalaute:

- *Yleisesti lausunnonantajat suhtautuvat myönteisesti esitettyyn uuteen säännökseen.*
- Eläinsuojeluasiamies esittää, että *eläinlääkärin ilmoitusvelvollisuuden voisi olla hyvä koskea myös muita vakavien perinnöllisten ongelmien takia tehtyjä hoitotoimenpiteitä kuin kirurgisia toimenpiteitä.* Tällaisia voisivat olla esimerkiksi vakaviin atopiaihin ja allergioihin liittyvä hoito. Myös Ruokavirasto esittää, että asetuksella voitaisiin yhtä lailla säätää myös sellaisista periytyvistä vioista tai puutteista, joista ilmoitus tulisi tehdä.
- Ruokavirasto kiinnittää huomiota siihen, että ilmoitusvelvollisuus saattaa johtaa tarpeellisten toimenpiteiden tekemättä jättämiseen ilmoitusvelvollisuuden vuoksi. Tämän takia katsommekin, että olisi tarpeen säätää *ilmoitusvelvollisuus toimenpiteiden lisäksi myös havaituista toimenpiteistä edellyttävistä perinnöllisistä vioista* siitä riippumatta, tehdäänkö tarvittavia toimenpiteitä vai ei.

2. Muut esitykseen tehdyt keskeiset muutokset

8. Valvontaviranomaisiin ja valvonnan järjestämiseen liittyvät muutokset sekä löytöeläinten hoidon järjestämiseen liittyvät muutokset

Esitysluonnos:

Lakiehdotuksesta on poistettu siinä aiemmin ollut yhteys maakuntauudistukseen. Tämän vuoksi ehdotuksesta on poistettu eräitä maakunnalle kaavailtuja tehtäviä, kuten velvollisuus järjestää eläinten hyvinvoinnin valvonta myös virka-ajan ulkopuolella sekä velvollisuus järjestää löytöeläinten kuljetus löytöpaikasta eläinten talteenottoaikaan. Samalla löytöeläinten säilytysvelvollisuus on palautettu 15 päivään aiemmin ehdotetun 10 päivän sijaan. Nykyisten valvontaviranomaisten lisäksi uudeksi valvontaviranomaiseksi ehdotetaan Tullia.

Lausuntopalaute:

Löytöeläimet

- Kuntaliitto kannattaa ehdotettuja muutoksia.
- *Suurin osa asiaan kantaa ottaneista lausunnonantajista toivoo, että löytöeläinten kuljetusvelvollisuus säädettäisiin kuntien tehtäväksi:*
  - Ruokavirasto, Poliisihallitus, Itä-Suomen aluehallintovirasto, Länsi-Suomen aluehallintovirasto, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Pohjois-Karjalan ympäristöterveydenhuolto, eläinsuojeluasiamies, Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta, Animalia, SEY, HESY, Kissojen oikeudet ry, Lohjan eläinsuojeluyhdistys, Turun eläinsuojeluyhdistys, Urjalan eläinsuojeluyhdistys, Viipurin koirat, eräät muut eläinsuojelujärjestöt, Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys, Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto, Kiikoisten löytöeläinpalvelut.
  - Evidensia ja Omaeläinclinikka ehdottavat, että kunnan lisäksi kuljetuksissa voitaisiin hyödyntää vapaaehtoisiiin pohjautuvaa Vapepa-tyyppistä toimintatapaa.
  - Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut, Suomen Eläinlääkäriliitto, Juliana von Wendtin Säätiö ja Kriittisen eläintutkimuksen verkosto esittävät myös kuljetuksesta säätämistä jonkin tahon tehtäväksi.
  - Lausunnoissa tuodaan esiin, että nykyisellään löytöeläinten kuljetuksia hoitavat monissa paikoissa vapaaehtoiset toimijat, joka ei ole kestävä ratkaisu.
  - Perusteluna käytetään myös sitä, että kuljetuskustannukset voidaan periä lemmikkien omistajilta siltä osin, kuin lemmikit noudetaan takaisin koteihinsa.
- Eläinten hyvinvointiyhdistys Lemmikki ja Eläinvihreät ehdottavat, että *löytöeläinten hoito ja kuljetus tulisi järjestää maakuntatasolla siten, että kustannukset jaettaisiin kuntien kesken asukasluvun mukaisessa suhteessa.*
- *Useat lausunnonantajat esittävät, että kuntien tulisi huolehtia myös niin sanottujen populaatiokissojen hoidon järjestämisestä löytöeläintaloilla:*

- Eläinten hyvinvointikeskus, Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta, Animalia, SEY, Juliana von Wendtin Säätiö, Turun eläinsuojeluyhdistys, Viipurin koirat, eräät eläinsuojelujärjestöt, Kriittisen eläintutkimuksen verkosto.
- *Useat lausunnonantajat kannattavat ehdotettua löytöeläinten 15 päivän säilytysvelvollisuutta:*
    - Eläinten hyvinvointikeskus, eläinsuojeluasiamies, Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta, Animalia, SEY, Lohjan eläinsuojeluyhdistys, Turun eläinsuojeluyhdistys, eräät muut eläinsuojelujärjestöt, Kriittisen eläintutkimuksen verkosto, Suomen Kennelliitto, Evidensia ja Omaeläinklinikka.
  - Itä-Suomen aluehallintovirasto, Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut, Pohjois-Karjalan ympäristöterveydenhuolto, Tampereen kaupungin ympäristöterveys ja Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys ehdottavat, että löytöeläinten säilytysvelvollisuus lyhennettäisiin takaisin aiemmin ehdotettuun 10 päivään.
    - Ehdotusta perustellaan kustannusten säästöllä. Koirien ja kissojen pakollisen tunnistusmerkinnän ja rekisteröinnin odotetaan myös osaltaan lyhentävän tarvittavia hoitoaikoja.
    - Helsingissä kissojen keskimääräinen hoitoaika löytöeläintalolla on kahdeksan päivää ja koirien neljä päivää.
  - *Useat lausunnonantajat ehdottavat, että noutamatta jääneille löytöeläimille tulisi pyrkiä löytämään uusi koti lopetuksen sijaan:*
    - Eläinten hyvinvointikeskus, eläinsuojeluasiamies, Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta, Animalia, SEY, Juliana von Wendtin Säätiö, Kissojen suojelu-Kisu ry, Lohjan eläinsuojeluyhdistys, Turun eläinsuojeluyhdistys, Viipurin koirat, eräät muut eläinsuojelujärjestöt, Kriittisen eläintutkimuksen verkosto.
  - *Useat lausunnonantajat esittävät myös, että löytöeläintalolta uusiin koteihin luovutettavat eläimet olisi tunnistusmerkittävä, rokotettava ja (kissat) kastroitava tai steriloitava:*
    - Eläinten hyvinvointikeskus, Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta, Animalia, SEY, HESY, Juliana von Wendtin Säätiö, Lohjan eläinsuojeluyhdistys, Turun eläinsuojeluyhdistys, Viipurin koirat, eräät muut eläinsuojelujärjestöt.

Valvonta virka-ajan ulkopuolella

- Ruokavirasto, Tulli, Pohjois-Karjalan ympäristöterveydenhuolto, eläinsuojeluasiamies, Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta, Suomen Kennelliitto ja Kriittisen eläintutkimuksen verkosto esittävät, että eläinten hyvinvoinnin valvonta tulisi järjestää myös virka-ajan ulkopuolella ottamatta kantaa siihen, mikä taho valvonnasta vastaisi.
  - Ruokavirasto ja Tulli kiinnittävät huomiota siihen, että Tulli tarvitsee apua eläinten hyvinvoinnin arvioimiseen virka-ajan ulkopuolella tapahtuvissa valvontatilanteissa.
  - Poliisihallitus esittää virka-ajan ulkopuolista valvontaa kuntien tehtäväksi. Poliisihallitus toteaa, että kiireellisten eläinsuojelutehtävien hoitamisen tulisi olla ensisijaisesti kunnaneläinlääkärin vastuulla, koska tällä on riittävä ammattitaito tehtäviin.
- Animalian Joensuun ja Kotkan alueosastojen näkemyksen mukaan lakiin tulee palauttaa maakunnan velvollisuus järjestää eläinten hyvinvoinnin valvonta myös virka-ajan ulkopuolella. Juliana von Wendtin Säätiö ehdottaa tehtävää joko maakunnalle, hyvinvointialueelle tai valtiolle.

- Itä-Suomen aluehallintovirasto toteaa, että keskittymällä nykyisen järjestelmän kehittämiseen saataneen rakennettua toimiva järjestelmä virka-ajan ulkopuoliseen valvontaan. Poliisi on eläinsuojeluviranomainen, ja uuden lain myötä voivat tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan käyttää työsuhteisiakin eläinlääkäreitä asiantuntija-apuna. Akuutteja tilanteita hoitavat myös päivystävät virkasuhteiset kunnaneläinlääkärit.

Tulli valvontaviranomaiseksi

- *Asiaan kantaa ottaneet lausunnonantajat kannattavat ehdotusta.*
  - Lausunnoissa painotetaan kuitenkin Tullin riittävää resursointia ja Tullin henkilöstön riittävää koulutusta. Lausunnoissa tuodaan esiin myös viranomaisten yhteistyön tärkeys.
- Tulli painottaa tarvitsevansa koulutusta ja tukea eläinterveysviranomaisilta, myös virka-ajan ulkopuolella tapahtuvassa valvonnassa.

9. Vesipuhvelin lisääminen tuotantoeläinten positiivilistalle

Eesitysluonnos:

Lakiehdotuksen liitteessä 1 säädetään niistä nisäkäs- ja lintulajeista, joita saadaan pitää tuotantoeläimenä. Nisäkkäiden listalle on lisätty vesipuhveli (*Bubalus bubalus*), jota saisi pitää lihantuotantotarkoituksessa.

Lausuntopalaute:

- Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto, Animalia ja Animalian Kotkan ja Joensuun alaosastot, SEY, HESY, Turun eläinsuojeluyhdistys, Juliana von Wendtin säätiö, Oikeutta Eläimille, Stray Dog Cabaret, Aniwere, Kriittisen eläintutkimuksen verkosto ja Eläinvihreät *vastustavat vesipuhvelin lisäämistä positiivilistalle.*
  - Lausunnoissa tuodaan esiin näkemys siitä, että lainsäädännön muokkaaminen yhden toimijan pitämien vesipuhveleiden takia ole kestävä lainsäätämistä.
  - Useassa lausunnossa kiinnitetään huomiota siihen, että vesipuhvelin lajityypilliseen käyttäytymiseen tarvittavaa ympäristöä ei voida tarjota Suomessa ympärivuotisesti. Esiin nostetaan myös muita huolia, kuten se, että ulkomailta tuotavat laiduntavat eläimet lisäävät riskiä uusien eläintautien ja –loisten leviämislle nautakarjaan ja luonnonvaraisiin eläimiin.
- MTK, MTK Etelä-Savo, MTK Pohjois-Savo, MTK Pohjois-Karjala, MTK Pohjois-Suomi ja MTK Lappi *kannattavat vesipuhvelin lisäämistä positiivilistalle ja toivovat, että sen käyttö myös maidontuotantoon sallittaisiin.*
  - Ehdotusta perustellaan maatalouden ja maaseudun uusilla toimeentulomahdollisuuksilla. Lausunnonantajien mukaan rotu sopii Suomen luontoon ja sen ominaisuudet ovat erityisen hyvin soveltuvia Järvi-Suomen ranta-alueille.
  - Lisäksi tuodaan esiin vesipuhvelin merkittävä rooli maailman maidon- ja mozzarellantuotannossa ja se, että vesipuhvelia saa käyttää maidontuotantoon kaikissa muissa EU-maissa.

10. Eläintarhoja, pysyviä eläinnäyttelyitä ja kotieläinpihoja koskevat muutokset

Esitysluonnos:

Eläintarhojen tehtäviä luonnonvaraisen eläimistön ja biologisen monimuotoisuuden suojelemisessa lisättäisiin nykyisestä. Samalla pysyvän eläinnäyttelyn määritelmää tarkennettaisiin siten, että luonnonsuojeluarvoltaan erityisen tärkeitä lajeja pitävät laitokset määriteltäisiin jatkossa pääsääntöisesti eläintarhoiksi pysyvän eläinnäyttelyn sijaan. Pysyvän eläinnäyttelyn ja aiemmassa ehdotuksessa uutena ehdotetun kotieläinpihan määritelmään ehdotetaan sisällytettäväksi myös sellaiset laitokset, joissa yleisöllä on mahdollisuus osallistua eläinten hoitoon tai muuhun eläinten hyvinvoinnin kannalta merkittävään toimintaan.

Lausuntopalaute:

- *Lausunnonantajat kannattavat ehdotettua muutosta eläintarhojen roolin vahvistamiseksi luonnonvaraisten eläimistön ja biologisen monimuotoisuuden säilyttämisessä:*
  - Ruokavirasto, Lapin aluehallintovirasto, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Korkeasaaren eläintarha, Ranuan Seudun Matkailu, Ähtärin eläinpuisto, Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto, Evidensia ja Omaeläinclinikka.
  - Useassa lausunnossa painotetaan, että etenkin pienempien eläintarhojen tulee voida toteuttaa säädetyt tehtävät usean vuoden aikajänteellä.
- Trooppinen Eläintalo Tropicario ehdottaa, että tehtäviä rajattaisiin pienien eläintarhojen osalta, joilla voi olla haasteita kaikkien neljän eläintarhalle säädetyt tehtävät toteuttamisessa.
- Animalia, SEY, Juliana von Wendtin Säätiö ja Turun eläinsuojeluyhdistys *esittävät, että eläintarhoilla tulisi olla velvollisuus auttaa loukkaantuneita tai orvoksi jääneitä luonnonvaraisia eläimiä* vähintään niiden lajien osalta, joiden pitoon eläintarhassa on tilat ja osaamista.
- Länsi-Suomen aluehallintovirasto, eläinsuojeluasiamies, SEY ja Turun eläinsuojeluyhdistys *esittävät, että luonnonvaraisia eläimiä tulisi saada pitää vain eläintarhoissa, ei lainkaan pysyvissä eläinnäyttelyissä.* Länsi-Suomen aluehallintoviraston mukaan näytteillä pito antaa yleisölle kuvan, että luonnonvaraisen lajin pitäminen vankeudessa on hyväksyttävää. Eläinsuojeluasiamiehen mukaan luonnonvaraisten eläinten pitoa näytteillä pysyvissä eläinnäyttelyissä on nykypäivänä vaikea perustella.
- Itä-Suomen aluehallintovirasto toivoo selkeytystä siihen, kuinka paljon luonnonvaraisia eläimiä voidaan pitää pysyvissä eläinnäyttelyissä. Ympäristöministeriö esittää tarkennuksia perusteluihin sen suhteen, mitä tarkoitetaan luonnonsuojeluarvoltaan erityisen tärkeillä eläinlajeilla.
- Länsi-Suomen aluehallintovirasto, Eläinsuojeluasiamies, SEY ja Turun eläinsuojeluyhdistys *kannattavat pysyvän eläinnäyttelyn ja kotieläinpihan määritelmien laajentamista koskemaan myös sellaisia laitoksia, joissa yleisöllä on mahdollisuus olla tekemisissä eläinten kanssa.*
  - Esimerkkeinä kyseisistä laitoksista mainitaan kissakahvilat, erilaiset eläinterapiat ja alpakkakävelyt.
  - Lausunnonantajat tuovat esiin, että näihin toimintoihin saattaa liittyä erityisiä riskejä eläinten hyvinvoinnille eläinten joutuessa tekemisiin esimerkiksi eläimiin tottumattomien ihmisten kanssa.

11. Sikojen hyvinvoinnin arviointi teurastamolla

Esitysluonnos:

Voimassa olevan lain 41 a §:ssä säädetään broilereiden hyvinvoinnin arvioinnista teurastamolla. Broilereiden pito-olosuhteiden tai muiden vastaavien tekijöiden vaikutus broilereiden hyvinvointiin arvioidaan parven kuolleisuuden ja parvelle lihantarkastuksen yhteydessä tehdyn jalkapohjatulehdusarvioinnin perusteella. Säännöstä ehdotetaan täydennettäväksi siten, että sen nojalla voitaisiin jatkossa säätää myös sikojen hyvinvoinnin arvioinnista teurastamolla.

Lausuntopalaute:

- *Suurin osa lausunnonantajista kannattaa sitä, että jatkossa teurastamolla arvioitaisiin myös sikojen hyvinvointia broilereiden lisäksi:*
  - Ruokavirasto, Eläinten hyvinvointikeskus, Luonnonvarakeskus, eläinsuojeluasiamies, Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta, Elintarviketeollisuusliitto, Päivittäistavara-kauppa PTY, Suomen Tarkastuseläinlääkäriyhdistys, SEY, Juliana von Wendtin Säätiö, Turun eläinsuojeluyhdistys.
  - Elintarviketeollisuusliitto pitää tärkeänä ja kannatettavana ajatusta siitä, että lihasikojen hännänpurennan arviointia teurastamolla käytettäisiin sian koko eliniän aikaisen hyvinvoinnin arviointiin ja mahdollisten hyvinvointiperusteisten tuotantotukien perusteena.
  - Helsingin Yliopiston eläinlääketieteellisen tiedekunnan mukaan sikojen hännänpurenta on hyvä mittari lihasian koko elinkaaren aikaisesta hyvinvointitasosta, kunhan arviointi tehdään asianmukaisella tavalla. Eläinperäisten hyvinvointimittareiden käyttöönotto olisi tarpeen laajemminkin.
  - Päivittäistavara-kauppa PTY pitää laajentamista perusteltuna valvonnan tukemiseksi sekä arviointien yhdenmukaisuuden, avoimuuden ja läpinäkyvyyden sekä kuluttajaluottamuksen vuoksi.
- *MTK:n näkemyksen mukaan viranomaisvalvonnan käyttö voisi olla perusteltua periaatteellisella tasolla. Elinkeinolla tulee olla kuitenkin tärkeä rooli käytännön eläintenpidon asiantuntijoina, kun päätetään raja-arvoista toimenpiteiden laukeamiselle eläinsuojeluvalvontaan. MTK näkee myös ongelmallisena uuden indikaattorin kirjaamisen lakiin, kun siihen liittyvä tutkimus on kesken. MTK:n mukaan tämä heikentää tuottajan oikeusturvaa ja antaa liian laajan asetuksenantovaltuuden tässä vaiheessa. MTK Keski-Pohjanmaa, MTK Pirkanmaa, MTK Pohjois-Suomi ja MTK Varsinais-Suomi esittävät vastaavia näkemyksiä.*
- *Atria, HKScan ja Snellman, Elintarviketeollisuusliitto toivovat, että teurastamotoimijan velvollisuus toimenpiteisiin ryhtymiseksi heikentyneen hyvinvointiarvion takia poistettaisiin tai että sitä selkeytettäisiin nyt ehdotetusta. Lisäksi toivotaan eräitä muita selvennyksiä toimijoiden vastuisiin.*
- *Ruokavirasto toivoo, että lihasikojen hännänpurennan arviointiin tehtävät muutokset pohjustettaisiin pilottihankkeilla. Tällä tavoin voitaisiin selvittää arvioinnin käytännön suorittamista teurastamoilla ja mahdollisia vaikutuksia alkutuotantoon.*
- *Ruokavirasto tuo esiin, että lain perusteluissa ei ole määritetty tarkemmin uuden lihasikojen hännänpurennan arvioinnin aiheuttamia kustannuksia valvovalle viranomaiselle ja elinkeinolle. Koska sikojen hyvinvoinnin seuranta ei perustuisi suoraan EU:n yhteisiin säädöksiin, tulisi esityksen perusteluissa määritellä asiassa olevat vaatimukset. Vaihtoehtoisesti esityksen perusteluissa olisi hyvä mainita, että tämä muuttaisi lihasikojen arviointia ja teurastamoilla tehtävää valvontaa suhteessa muihin jäsenmaihiin.*
- *Suomen Tarkastuseläinlääkäriyhdistys tuo esiin, että arvioitavien asioiden tulee todellisuudessa kertoa sikojen kasvatusaikaisista oloista. Lisäksi kiinnitetään huomiota siihen, että hyvinvoinnin arvioinnin aiheuttama lisätyö tarkastuseläinlääkäreille tulisi ottaa huomioon työntekijäresursseissa.*
- *Länsi-Suomen aluehallintovirasto esittää, että broilereiden toteutunutta kasvatustiheyttä tulisi valvoa rutiininomaisesti teurastamolla, koska viranomaisvalvontaa tehdään vain otantatarkastuksissa muutamalla tilalla vuosittain.*

- Useat lausunnonantajat toivovat, että teurastamolla tapahtuvaa hyvinvoinnin arviointia olisi hyvä kehittää myös muille eläinlajeille, kuten naudoille, kalkkunoille ja broileremoille.

12. Kalastuslain muutos

Esitysluonnos:

Esitystä on täydennetty liitelaila kalastuslain (379/2015) muuttamisesta. Kalastuslakiin sisällytettäisiin uusia säännöksiä kalastuksessa saaliiksi saatujen kalojen vapauttamisesta sekä saaliiksi saatujen tai syöttinä käytettävien kalojen ja rapujen lopettamisesta.

Lausuntopalaute:

- *Suurin osa lausunnonantajista kannattaa kalojen varovaista käsittelyä ja lopetusta koskevien säännösten lisäämistä kalastuslakiin.*
  - mm. Kalatalouden Keskusliitto ja Suomen Ammattikalastajaliitto pitävät esitystä perusteltuna.
- Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö *vastustaa kalojen lopetusta koskevaa säännöstä* perustellen kantaansa sillä, että säännös koskisi poikkeuksetta vain vapakalastusta eikä se siten ole oikeudenmukainen.
- Kainuun Vapaa-ajankalastajat *esittää, ettei kalojen lopetusvelvollisuuden tulisi koskea kilpailutoimintaa.* Lausunnonantaja perustelee kantaansa sillä, että lopetusvelvollisuus tulee vähentämään kalastuskilpailutoimintaan osallistumista ja sitä kautta aktiivista kalastusharrastusta. Keski-Suomen vapaa-ajankalastajapiiri *pitää lopetusvelvollisuutta tarpeettomana ja vaikeasti valvottavana.* Lausunnonantaja perustelee kantaansa mm. vapakalastuksen hidastumisella ja hankaloitumisella, kiiskien lopetuksen vaarallisuudella ja kalojen elintarvikekelpoisuuden heikkenemisellä.
- Syyttäjälaitos esittää epäilynsä lopettamisvelvollisuutta koskevan säännöksen valvonnan ja kriminalisoinnin tehokkuudesta.
- Lapin ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen ja Pohjois-Savon ELY-keskuksen kalatalousyksikkö esittävät, että vaatimus takaisin vesistöön vapautettavien vahingoittuneiden kalojen lopettamisesta tulisi poistaa tai rajata koskemaan muita kuin kalastuslain nojalla vapautettavia kaloja. Lausunnonantajat ovat huolissaan siitä, että säännös johtaa uhanalaisten tai vaarantuneiden kalalajien ja –kantojen heikkenemiseen, kun kaloja lopetetaan varmuuden vuoksi.
- Eläinsuojeluasiamies, Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta, Kriittisen eläintutkimuksen verkosto, useat eläinsuojelujärjestöt ja ympäristöpuolue *toivovat pyydystä ja päästä –kalastuksen kieltämistä.*
  - Kieltoa perustellaan mm. sillä, että kärsimyksen aiheuttaminen elämille ainoastaan ihmisten viihteen vuoksi ei ole hyväksyttävää.
- *Useat lausunnonantajat kiinnittävä huomiota suurten saalismäärien lopettamiseen.*
  - Animalia, Aniwere ja Kriittisen eläintutkimuksen verkosto esittävät poistettavaksi sekä vaikeita olosuhteita että suurta saalismäärää koskevat poikkeukset. Ciklidistit ja Helsingin Akvaarioseura esittää suurta saalismäärää koskevan poikkeuksen poistamista.
  - Suomen Eläinlääkäriliitto tuo esiin, että kun tavoitteena on parantaa eläinten hyvinvointia, on suurten saaliiden asianmukainen lopettaminen vielä tärkeämpää kuin yksittäisten kalojen. Suomen

Valvontaeläinlääkäriliiton mukaan lopetusvelvollisuuden tulisi koskea 10 vuoden siirtymäajan kuluttua myös suuria saalismääriä.

- Luonnonvarakeskus esittää, että kalojen massasaaliiden lopetuksesta ja lopetusmenetelmien käyttöönottoon vaadittavasta siirtymäajasta tehtäisiin selvitys, jonka perusteella voitaisiin edetä myös suurten saalismäärien lopetuksen sääntelyyn.
- Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö esittää, että vaikeita olosuhteita koskeva poikkeus lopetusvelvollisuuteen tulisi muuttaa muotoon ”lopettamista kohtuuttomasti vaikeuttavat olosuhteet” sekä selventää sitä, että lopetusta voitaisiin ainoastaan lykätä huonoissa olosuhteissa, ei kokonaan luopua siitä.
- *Useat lausunnonantajat toivovat muutoksia rapujen lopettamista koskevaan säännökseen.*
  - Luonnonvarakeskus, Eläinten hyvinvointikeskus, useat eläinsuojeluyhdistykset, Aniwere, Kriittisen eläintutkimuksen verkosto ja Eläinvihreät *esittävät, että rapujen keittämistä ei tulisi sallia.* Itä-Suomen aluehallintovirasto, eläinsuojeluasiamies ja Suomen Eläinlääkäriliitto *esittävät, että ammattikeittiöiltä tulisi edellyttää rapujen tainnutusta sähköllä ennen niiden keittämistä.*
- Päivittäistavarakauppa PTY pitää rapujen lopettamista koskevaa säännöstä perusteltuna ja toteaa sen selkeyttävän käytäntöjä kaupan palvelutiskeillä.
- Eläinten hyvinvointikeskus, eläinsuojeluasiamies ja Juliana von Wendtin Säätiö *esittävät, ettei eläviä rapuja tulisi myydä kuluttajille.*

3. Eräitä muita lausuntokierroksella esiin nousseita asiakokonaisuuksia

13. Kilpailueläinlääkärin rooli eläinkilpailuissa

Esitysluonnos:

Esityksessä kilpailueläinlääkärin roolia muutettaisiin siten, että tämä toimisi asiantuntijana kilpailunjärjestäjän organisaatiossa osana tämän omavalvontaa. Kilpailujen järjestäjällä olisi velvollisuus puuttua lainvastaiseen toimintaan eläinkilpailuissa. Muutos on tarpeen, jotta yksityiseläinlääkäreitä voitaisiin jatkossakin käyttää kilpailueläinlääkäreinä ilman viranomaisvaltuutusta.

Lausuntopalaute:

- Mm. Suomen Eläinlääkäriliitto, Suomen Ratsastajainliitto, Hippolis, Animalia, SEY, Eläinten hyvinvointikeskus, Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta, LSSAVI ja MTK *esittävät, että kilpailueläinlääkärin tehtävän tulisi olla itsenäisenä valvojana toimiminen eläinkilpailuissa samaan tapaan kuin nykyäänkin.* Lausunnonantajat pitävät tärkeänä sitä, että kilpailueläinlääkärin tulee voida puuttua lainvastaiseen toimintaan suoraan ilman kilpailunjärjestäjää. Myös Suomen tuomariliitto esittää epäilynsä siitä, turvaako ehdotettu kilpailueläinlääkärin rooli eläinten hyvinvoinnin eläinkilpailuissa riittävästi.
  - SEY esittää, että korkean riskin eläinkilpailujen eläinsuojeluvalvonnan toteutumiseksi Suomessa otetaan käyttöön Ruotsin eläinkilpailuvalvontaa vastaava malli, jossa kilpailueläinlääkäri on viranomaisen roolissa. Tällöin kilpailueläinlääkärit olisivat työsuhteessa Ruokavirastoon tai aluehallintovirastoon, jotka myös vastaisivat kilpailueläinlääkärien säännöllisestä ja jatkuvasta kouluttamisesta. Ruokavirasto tai AVI maksaisi kilpailuissa eläinsuojeluviranomaisena toimivan

kilpailueläinlääkärin palkan ja veloittaisi kilpailujärjestäjältä eläinsuojeluvalvonnan järjestämisestä sille aiheutuneet kulut.

- Vaihtoehtoisesti SEY esittää, että kilpailueläinlääkäreiltä vaadittava pätevyys pidettäisiin ennallaan, mutta soveltaa heihin kilpailuja valvoessaan virkaeläinlääkäreitä koskevaa sääntelyä oikeuksien ja velvollisuuksien osalta.
  - Myös Suomen Eläinlääkäriliitto ja Animalia esittävät, että kilpailueläinlääkärin palkan maksaa Ruokavirasto tai aluehallintovirasto.
  - Suomen Ratsastajainliitto esittää, että kilpailueläinlääkäriksi soveltuu eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinnon suorittanut henkilö. Virkaeläinlääkärin statusta ei vaadittaisi.
  - MTK esittää, että nimetyllä kilpailueläinlääkärillä voisi olla viranomaisen rooli rajattuna ko. kilpailutapahtumaan, ellei kilpailun järjestäjällä ole omaa säännöstöä tai laatujärjestelmää, joilla varmistetaan kilpailueläinlääkärin vastuut ja velvollisuudet.
  - Hippoksen mukaan eläinkilpailun järjestäjän vastuun lisääminen on hyvä asia, mutta sen ei tule poistaa kilpailueläinlääkärin roolia. Kilpailueläinlääkärille tulee edelleen mahdollistaa ravikilpailusääntöjen mukaisesti puuttuminen hevosten hyvinvointiin vaikuttaviin asioihin.
- Turun greyhoundklubi esittää, että koirien kilpailukuntoisuuden arviointi pitäisi jättää yksinomaan kilpailueläinlääkärin tehtäväksi, kun taas muista asioista päätösvalta voisi olla kilpailun järjestäjällä.
  - Suomen Valvontaeläinlääkäriliiton mukaan eläinkilpailun tai -näyttely järjestäjältä tulisi edellyttää tapahtumaa koskevia sääntöjä, joiden mukaan eläinten hyvinvointimääräyksiä tulee noudattaa ja joissa tulisi olla kirjattuna toimintatavat, jos osallistujan todetaan rikkovan eläinten hyvinvointimääräyksiä. Näiden tulisi muun muassa sisältää eläinkilpailun tai -näyttelyn järjestäjän oikeus estää eläintä osallistumasta tai keskeyttää koko eläinkilpailu tai -näyttely. Lisäksi järjestäjälle tulee kirjata velvollisuus ilmoittaa eläinten hyvinvointimääräysten rikkomisesta eläinsuojeluviranomaiselle.
  - Suomen Kennelliitto tuo kantanaan esiin, että Suomen Kennelliiton hallinnoimat kokeet ja kilpailut eivät kuulu ilmoituksenvaraisiin eläinkilpailuihin, eivätkä siten edellytä kilpailueläinlääkärin läsnäoloa.
  - Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto, Animalia, Eläinten hyvinvointikeskus, Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta ja LSSAVI esittävät, että kilpailun järjestäjän tulisi lisäksi nimetä eläinten hyvinvoinnin vastuuhenkilö.

14. Tainnuttamatta teurastuksen kielto

Esitysluonnos:

Eläinten teurastusta koskevia pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että eläin olisi aina tainnutettava ennen verenlaskua. Muutos koskisi paitsi uskonnollisista syistä noudatettavaa erityistä teurastustapaa myös yksityiskäyttöön teurastettavaa siipikarjaa.

Lausuntopalaute:

- *Suurin osa asioita kommentoineista lausunnonantajista kannattaa ehdotettua muutosta:*
  - Itä-Suomen aluehallintovirasto, Lappeenrannan seudun ympäristötoimi, Eläinten hyvinvointikeskus, eläinsuojeluasiamies, Atria, HKScan, Snellman, Elintarviketeollisuusliitto, Päivittäistavarakauppa PTY, MTK, MTK Pohjois-Suomi, Suomen Lammasyhdistys, Suomen Siipikarjaliitto, Suomen Eläinlääkäriliitto, Animalia, SEY, HESY, Juliana von Wendtin Säätiö, Turun eläinsuojeluyhdistys, Aniwere ja Kriittisen eläintutkimuksen verkosto.

- Lausunnonantajat perustelevat kantaansa sillä, että onnistunut tainnutus poistaa eläimen tuntemiskyvyn ennen verenlaskun aloittamista ja on siten tarpeen teurastettavan eläimen hyvinvoinnin varmistamiseksi.
- *Uskonnollisten yhteisöjen edustajat vastustavat ehdotusta:*
- Suomen juutalaisten seurakuntien keskusneuvoston näkemyksen mukaan tainnuttamatta teurastuksen kieltä on ristiriidassa sekä Euroopan unionin säädösten että Suomen perustuslain ja muiden lakien takaamien vapauksien kanssa, eikä se ole tasapuolinen suhteessaan koko väestöön ja uskonnollisiin vähemmistöihin. Ehdotus olisi vakavassa ristiriidassa juutalaisten oikeudelle Euroopan unionin perusoikeuskirjassa taattua uskonnonvapautta. Ehdotuksen hyväksyminen vaikeuttaisi juutalaisten elämää Suomessa sekä suoraan että välillisesti. Tämä tulisi aiheuttamaan sekä kansallisia että kansainvälisiä poliittisia, diplomaattisia ja taloudellisia seurauksia.
    - Keskusneuvoston mukaan juutalainen teurastustapa shechita on eläinystävällinen ja humaani, mahdollisimman kivuton teurastustapa. Keskusneuvoston mukaan lakiluonnos jättää huomiotta lukuisia vakavampia eläinten hyvinvointiin liittyviä ongelmia kuin shechita. Lakiesitys jättää pohtimatta juutalaisen uskonnon vaatimusten mukaisen ravinnon tuottamisen Suomen juutalaiselle yhteisölle. Se rajoittaa usealla tavalla juutalaisten uskonnonvapautta sekä maatalousyrittäjien elinkeinonharjoittamisen vapautta sekä asettaa suomalaiset yrittäjät eri asemaan moniin muihin EU-maihin nähden.
    - Keskusneuvosto esittää ehdotusta muutettavaksi siten, että tainnutus voitaisiin tehdä vasta verenlaskun aloittamisen jälkeen.
  - Suomen Muslimifoorumin näkemyksen mukaan kaavailtu uskonnollisista syistä noudatettavan teurastustavan kieltä rajoittaisi muslimien ja juutalaisten uskonnonvapautta sekä rapauttaisi näiden kahden uskonnollisen vähemmistön yhdenvertaista asemaa yhteiskunnassa. Kieltä on eläinten hyvinvoinnin kannalta tarpeeton, sekä osoitus islamofobiasta ja yleisestä uskontovastaisuudesta. Kieltä estäisi suomalaisia muslimeja nauttimasta kotimaisesta lihasta. Tämä ei ole yhdenvertaista, eettistä tai ekologista.
  - USKOT-foorumin mukaan lakiehdotuksen hyväksyminen olisi muslimeille ja juutalaisille signaali siitä, ettei heidän uskonnollista vakaumustaan kunnioiteta ja etteivät he kuulu, ainakaan pysyvänä osana, suomalaiseen yhteiskuntaan. Lakimuutos vaikeuttaisi olennaisesti heidän uskonnonharjoitustaan ja rikkoisi uskonnonvapautta.
  - Katolinen kirkko Suomessa esittää näkemyksensä, että sekä voimassa olevan eläinsuojelulain ja varsinkin ehdotetun hyvinvointilain muotoilu tainnutuksen osalta on ristiriidassa uskonnonvapauden perusperiaatteiden kanssa. Lausunnonantajan mukaan luonnosta pitäisi muuttaa siten, että siinä jätettäisiin rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille mahdollisuus rituaaliteurastamiseen oman uskontokunnan säädösten mukaan.
  - Lakiasiaintoimisto Allianssi Oy/Atik Alin näkemyksen mukaan ehdotettu tainnuttamatta teurastuksen kieltä on ristiriidassa perustuslain 11 §:n kanssa, jonka mukaan jokaisella on uskonnon ja omantunnon vapaus. Ehdotus on ristiriidassa myös Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja KP-sopimuksen (YK:n Kansalaisyhteiskunnallisten oikeuksien yleissopimus) kanssa. Ali ehdottaa, että säännöksen sanamuotoa tulee muuttaa siten, että se mahdollistaa verenlaskun aloittamisen ennen sitä välittömästi seuraavaa tainnutusta.
- *Oikeusministeriö esittää lausunnossaan useita huomioita esityksen tarkentamiseksi mm. sen suhteen, vaikuttaako ehdotettu säännös uskonnollisiin menetelmiin teurastetun lihan saatavuuteen Suomessa. Oikeusministeriön mukaan tämä on tarpeen erityisesti siksi, että oikeus syödä uskonnollisten vaatimusten*

mukaisesti tuotettua lihaa on kansainvälisen oikeuskäytännön valossa lähempänä uskonnonvapauden ydinaluetta kuin teurastus toimintana.

15. Erinäisiä valvontaan liittyviä kommentteja

Lausuntopalaute:

- Useat lausunnonantajat tuovat esiin, että eläinten hyvinvoinnin valvonnassa on varmistettava riittävät resurssit tehokkaan valvonnan varmistamiseksi.
- Useat lausunnonantajat pitävät hyvänä sitä, että 78 §:ssä säädettäisiin valvontaviranomaisen oikeudesta tehdä ilman epäilyä tarkastus eläintenpitokiellon noudattamisen valvomiseksi. Lausunnonantajat kiinnittävät kuitenkin huomiota siihen, että säännöksen nojalla ei edelleenkään voitaisi tehdä tarkastusta pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa pelkän eläintenpitokiellon noudattamisen valvomiseksi, sillä eläintenpitokiellon rikkominen ei ole vankeusuhkainen teko. Pakkokeinolain mukainen kotietsintää ei samasta syystä voida tehdä eläintenpitokiellon rikkomista epäiltäessä.
  - SEY, Turun eläinsuojeluyhdistys ja Poliisihallitus esittävät, että eläintenpitokiellon rikkomisesta tulisi säätää rikoslaissa vankeusuhkaisena tekona.
- Useat valvontaviranomaiset ja muut lausunnonantajat nostavat esiin 83 §:n säännöksen, jonka mukaan kiiretoimenpiteiden kohteeksi joutuneen eläimen myyminen, luovuttaminen tai lopettaminen ei olisi enää mahdollista ilman, että eläintenpitäjälle tai omistajalle varataan mahdollisuus tulla kuulluksi. Kuulemismenettelyn ohittaminen olisi mahdollista vain silloin, kun eläin sen kokeman kivun ja kärsimyksen takia viipymättä lopetettava, eikä eläintenpitäjä tai omistaja ole viipymättä tavoitettavissa. Lausunnonantajat esittävät huolensa siitä, että säännöksen myötä tilapäiseen hoitoon siirrettyjen eläinten hoitoaika voi pitkittyä varsin pitkäksi, kun eläintenpitäjää tai omistajaa tavoitellaan kuulemista varten. Tämä lisää kustannuksia ja eläinten pitoa tiloissa, joita ei ole mitoitettu eläinten pitkäaikaiseen säilytykseen. Valvontaviranomaiset toivovat myös suullista kuulemista koskevan säännöksen lisäämistä pykäliin.
- Useat lausunnonantajat toivovat, että 88 §:ssä ehdotettuihin ilmoitusvelvollisten joukkoon lisättäisiin kotieläintilojen rehun-, sähkön- ja vedentoimittajat, joiden tulisi ilmoittaa valvontaviranomaiselle eläintilalle kohdistuvien toimitusten keskeyttämisestä esim. maksamattomien laskujen vuoksi.
- Lausunnonantajat ovat kiinnittäneet huomiota myös lakiluonnoksen 91 §:ään, jossa säädettäisiin valvontaviranomaisen velvollisuudesta ilmoittaa eläinten hyvinvointimääräysten rikkomisesta poliisille esitutkintaa varten. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että valvontaviranomaisella olisi nykyistä enemmän harkintavaltaa ilmoituksen suhteen.
  - Osa lausunnonantajista kannattaa ehdotusta (Syyttäjälaitos, Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut, Pohjois-Karjalan ympäristöterveydenhuolto, Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta, Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys ja Suomen Syyttäjähdistys)
  - Osa lausunnonantajista vastustaa ehdotusta (Poliisihallitus, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto, SEY, Animalia ja useat muut eläinsuojelujärjestöt)
  - Osa lausunnonantajista toivoo, että säännöstä selkiytetään luettelemalla ne säännökset, joiden rikkomisesta olisi aina ilmoitettava poliisille (Eläinten hyvinvointikeskus, eläinsuojeluasiamies ja Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta)

- Eräät tuottajajärjestöt (MTK useine alaosastoineen, Suomen Lammasyhdistys ja Suomen Vuohiyhdistys) esittävät, että kiiretoimenpiteeseen ryhdyttäessä ja välillisen rahoituksen käyttämisen yhteydessä arvioitaisiin tuotantotilan jatkumahdollisuudet. Ellei näitä jatkumahdollisuuksia olisi, tulisi laatia suunnitelma siitä, miten tilan eläintuotanto ajetaan hallitusti alas. Hallittu tuotannon alasajo olisi paras ja inhimillisin vaihtoehto akuuteissa kriisitapauksissa, joiden taustalla saattaa olla tuottajan uupuminen, ikääntyminen tai muu elämänhallinnan kriisi.
- Useat tuottajajärjestöt (MTK useine alaosastoineen, Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto, Pohjois-Suomen Turkiseläinten Kasvattajat, ETT, Suomen Lammasyhdistys, Suomen Siipikarjaliitto, Tuotantoeläinten hyvinvointiyhdistys) esittävät myös, että Ruokaviraston yhteyteen perustettaisiin monijäseninen lautakunta, jossa käsiteltäisiin valvonnan tulkinnassa ilmeneviä kipukohtia ja valvonnan ristiriitaisuuksia ja joka antaisi näistä suosituksia tarkastusten laadun yhtenäistämiseksi. Lautakunnan jäseniksi ehdotetaan valvontaviranomaisen, neuvonnan ja kotieläntuottajien edustajaa. Lautakunnalla ei olisi viranomaisroolia eikä se tekisi itse valvontaa tai käsitelisi oikaisuja. Lautakunnan yhteinen kanta ohjaisi valvontaviranomaisia säädösten yhtenäisempään tulkintaan.